

## **ΘΕΜΑ: Συνήγορος του Πολίτη**

1. Το σχέδιο νόμου υπό τον τίτλο “Ο Συνήγορος του Πολίτη και έλεγχος του δημόσιου τομέα” βρίσκεται στο τελικό στάδιο της επεξεργασίας του. Πρόκειται για ένα πλήρες σχέδιο οργάνωσης μίας σημαντικής για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη ανεξάρτητης δημόσιας αρχής, που εκπονείται έγκαιρα σύμφωνα με τον προγραμματισμό του κυβερνητικού έργου στον τομέα των θεσμών.

2. Στο σχέδιο περιλαμβάνονται επίσης ρυθμίσεις για την δραστική αναμόρφωση του “εσωτερικού” ελέγχου της λειτουργίας της Διοίκησης με το νέο θεσμό του “Σώματος Επιθεωρητών”.

3. Στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης έχουν σταλεί, ύστερα από συνεννόηση μαζί του, παρατηρήσεις για την οριστική διαμόρφωση ορισμένων επιμέρους επιλογών του νομοσχεδίου. Το σχετικό αναλυτικό σημείωμα επισυνάπτεται.

**Αθήνα, 16 Δεκεμβρίου 1996**

## **ΘΕΜΑ: Νομοσχέδιο για τον Συνήγορο του Πολίτη και τον Έλεγχο του δημόσιου τομέα**

I. Το σχέδιο νόμου ρυθμίζει με πληρότητα τόσο τον θεσμό του Συνηγόρου όσο και τον νέο μηχανισμό εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου τομέα. Στο στάδιο αυτό, χρήσιμο είναι να εξετασθούν οι παρατηρήσεις που παρουσιάζονται συγκριτικά προς τις αντίστοιχες επιλογές του νομοσχεδίου. Με την επιχειρούμενη επισήμανση των κυριότερων πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων διευκολύνεται η οριστική επεξεργασία του.

### **A. Συνήγορος του Πολίτη**

#### **1. Ονομασία της Αρχής**

α) “*Συνήγορος*”

Πλεονέκτημα: Προσωρινή επικράτηση του όρου.

Μειονέκτημα: “Δικανική” πρόσληψη του θεσμού, ενώ η βαθύτερη ουσία του έγκειται στην παρεμβολή της ανεξάρτητης δημόσιας αρχής μεταξύ πολιτών και διοίκησης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους.

β) “*Παραστάτης*”

Πλεονέκτημα: Ακριβέστερος γλωσσικά και ιδεολογικοπολιτικά όρος, περισσότερο σύμφωνος με την αποστολή του θεσμού.

Μειονέκτημα: Πρόσκαιρη ίσως δυσκολία εξοικείωσης με τον όρο.

#### **2. Σύνθεση της Αρχής**

α) *Συνήγορος με τέσσερις Βοηθούς-Συνηγόρους*

Πλεονέκτημα: Καταμερισμός του έργου της Αρχής.

Μειονεκτήματα: - Διάχυση της ευθύνης με ενδεχόμενες συνέπειες για το κύρος του Συνηγόρου, όταν μάλιστα οι Βοηθοί επιλέγονται από τη Βουλή με την ίδια διαδικασία και την ίδια πλειοψηφία με την οποία επιλέγεται ο Συνήγορος.

- Μη προσδιορισμός της καθ’ ύλην αρμοδιότητας των αντίστοιχων με τους Βοηθούς “Τμημάτων της Αρχής”.

β) *Συνήγορος του πολίτη με Αναπληρωτή Συνήγορο*

Πλεονεκτήματα: - Ενισχυμένο κύρος του Συνηγόρου του πολίτη λόγω της συγκέντρωσης της ευθύνης στο πρόσωπό του.

- Επιλογή Αναπληρωτή απ' ευθείας από τη Βουλή. Ο Αναπληρωτής αναλαμβάνει τη διεύθυνση της εσωτερικής λειτουργίας της Αρχής. Έτσι, εξασφαλίζεται η ορθολογική κατανομή αρμοδιοτήτων.

Μειονέκτημα: Ενδεχόμενη υπέρμετρη επιβάρυνση του έργου στον Συνήγορο του πολίτη.

### **3. Προϋποθέσεις προσφυγής του πολίτη**

α) *“Παράλληλη” προσφυγή στον Συνήγορο*

Πλεονεκτήματα: - Αντιμετώπιση του προβλήματος του πολίτη με διαφορετικές διαδικασίες (διοικητική, ενώπιον του Συνηγόρου, δικαστική), οι οποίες -επειδή κινούνται παράλληλα - συμβάλλουν στην ταχεία διευθέτησή του.

- Δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ Συνηγόρου και Διοίκησης .

Μειονεκτήματα: - Υπερφόρτωση της Αρχής με πληθώρα υποθέσεων που θα μπορούσαν ίσως να αντιμετωπισθούν από τη Διοίκηση.

- Ενδεχόμενη δυσπιστία απέναντι στους ενδοδιοικητικούς μηχανισμούς προστασίας.

β) *Προσφυγή μετά από εξάντληση όλων των διοικητικών διαδικασιών (αίτηση θεραπείας, ιεραρχική προσφυγή, ενδικοφανής προσφυγή)*

Πλεονεκτήματα: - “Φιλτράρισμα” υποθέσεων από τη Διοίκηση σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες.

- Διασφάλιση του κύρους της Αρχής ως θεσμού που αντιμετωπίζει τις σοβαρότερες υποθέσεις.

Μειονεκτήματα: - Σχετική καθυστέρηση στην προστασία του πολίτη.

- Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ Συνηγόρου και Διοίκησης.

## **B. ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

### **1. Σύνθεση Διοικούσας Επιτροπής (Δ.Ε.)**

α) Σύνθεση αποκλειστικά από στελέχη της Διοίκησης (πενταμελές σχήμα)

Πλεονεκτήματα: Συνοχή της Δ.Ε.

Μειονέκτημα: Ελλειψη αναγκαίων “εξωδιοικητικών ροών” για θέματα εύρυθμης λειτουργίας της Διοίκησης.

β) Σύνθεση με τη συμμετοχή ενός διοικητικού δικαστή και ενός πανεπιστημιακού ειδικού σε θέματα Δημόσιας Διοίκησης (επταμελές σχήμα).

Πλεονέκτημα: - Διασφάλιση πολλαπλών ροών για τη λειτουργία της Διοίκησης.

- Αποφυγή φαινομένων υπηρεσιακής “αλληλεγγύης”.

Μειονεκτήματα: -----

II. Πέραν αυτών, θα ήταν χρήσιμο να συνεκτιμηθούν και ορισμένες άλλες επισημάνσεις που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αρτιότερη διαμόρφωση του σχεδίου.

1. Η κοινοβουλευτική διαδικασία για την ανάδειξη του Συνηγόρου ανήκει, σε ορισμένο βαθμό, στα *interna corporis* της Βουλής. Ορισμένες ρυθμίσεις δεν έχουν επομένως θέση σ’ αυτό το σχέδιο, πρέπει δε να περιληφθούν στον Κανονισμό της Βουλής. Αυτές αφορούν ιδίως: α) την κατάρτιση των προτάσεων υποψηφιοτήτων (άρθρ. 2 παρ. 2), και β) τους ορισμούς για τη διαδικασία παύσης του Συνηγόρου και των βοηθών (άρθρ. 2 παρ. 5).

2. Για την διασφάλιση του υψηλού βαθμού κύρους της αρχής, ορθότερο θα ήταν ο Συνήγορος να διορίζεται με προεδρικό διάταγμα που προσυπογράφει ο Πρωθυπουργός (άρθρ. 2 παρ. 3).

3. Η δράση του Συνηγόρου πρέπει να είναι απόλυτα διαφανής. Ετσι πρέπει να δημοσιεύονται όχι μόνον οι ετήσιες τακτικές εκθέσεις του, αλλά και οι έκτακτες εκθέσεις που κατά περίπτωση μπορεί να υποβάλλει. Οι τελευταίες δεν αποκλείεται άλλωστε να παρουσιάζουν μεγάλο ενδιαφέρον για την κοινή γνώμη (άρθρ. 3 παρ. 5).

4. Πέρα από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, και οι άτυπες ενώσεις προσώπων πρέπει να έχουν δικαίωμα προσφυγής στην αρχή (άρθρ. 4 παρ. 1).

5. Η επιλογή των μελών του Σ.Ε.Δ.Δ. πρέπει να γίνεται βάσει του υπηρεσιακού τους φακέλλου και όχι βάσει απλής βεβαίωσης της υπηρεσίας όπου απασχολούνται, για προφανείς λόγους διαφάνειας και αμεροληψίας (άρθρ. 7 παρ. 3).

**Αθήνα, 12 Δεκεμβρίου 1996**

dis. Δ6/01T/sinigordimos.doc./11.12.96/p.1-3/nr/tp